De eersten[50]) gaan in het eeuwige leven en dat zijn menschen als Kain, die zich het meest verzet heeft tegen den jodengod, en de anderen gaan onder en dat zijn menschen als Abraham, de trouwe knecht van den jodengod.

Op de wederkomst moeten de geloovigen volhardend wachten, en zoolang zij er niet is, moeten zij zich zooveel mogelijk losmaken van de wereld. Marcion legde de zijnen strenge ascese op; onthouding van de gaven van den demiurg moest wel in zijn systeem staan en bovenal onthouding van 't huwelijk. Zouden geloovigen mede-arbeiden aan de instandhouding van de wereld van den demiurg en dat doen op de wonderlijke, walgelijke wijze, die de demiurg daarvoor had vastgesteld?

Natuurlijk niet, zij moesten zich van alles van den demiurg bevrijden, zelfs van zijn wetten. Hiermede moet dus eigenlijk gepaard gaan een antinomiaansche levenshouding: toch is daar bij Marcion niet veel van te bemerken. Integendeel, hij schijnt de zonde krachtig te willen vlieden.[51]) Paulinische invloed[52]) bij dezen man, dien men zoo ten onrechte Paulinist noemt?[53])

M. VREUGDENHIL.

50) Het is duidelijk, dat volgens dezen materie-hater alleen „zielen" behouden worden.

51) De vraag werd aan Marcion gedaan, of men de zonde mocht dienen, als God louter genade is. Hij antwoordde slechts met een „Absit, absit". „Dat zij verre". „En hij had het recht aldus te spreken, voor zichzelf. Marcion staat zoo geheel onder den indruk van de onpeilbare en ongehouden liefde van den Vader van onzen Heere Jezus Christus, dat hij zich de mogelijkheid niet kan indenken, dat die liefde niet door volkomen reinheid en wederliefde zou worden beantwoord" Dr D. Plooy, Stemmen des Tijds, 1922, II, 337.

52) Seeberg I [3] pg. 318.

53) Tenslotte zij nog gezegd, dat reeds in 1934 in dit blad uitnemende artikelen over Marcions Bijbel vooral werden opgenomen van Dr G. J. D. Aalders. Bij breedere behandeling kon deze herhaling echter niet uitblijven.

UIT DE SCHRIFT

In Mijn bloed.

.... het nieuwe testament in Mijn bloed....
Luc. 22:20.

In de Paaschzaal te Jeruzalem heeft God met eigen hand het altaar afgebroken, en de tafel aangericht. Hier werden de heilige gordijnen van het Oude Verbond uiteengescheurd. Straks zal het in de ure van Jezus' sterven aan het voorhangsel des tempels worden geproclameerd. Maar hier is het reeds gemanifesteerd.

Hier viel de deur der oude bedeeling in het slot, nadat Gods gerechtigheid ritueel en sacramenteel vervuld was aan het laatste Pascha, met de laatste bloeddruppels van het laatste lam. En tevens gingen hier, wijd en ruim, de deuren open van het Nieuwe Testament.

Een zee van offerbloed was er geplengd, eeuw aan eeuw. Geofferde levens, die, naar het bestel en bestier der wet, schaduwachtig de zonden moesten bedekken.

Toch bleef deze vloed van vergoten bloed machteloos om de schuld te verzoenen.

Want altijd weer groeide de zonde er woekerend onder uit.

Van jaar tot jaar moest het Pascha herhaald.

En juist in die herhaling bleek het relatieve, dat het absolute der zonde nooit kon overwinnen.

Aan altaren, door menschenhanden opgericht, zij het op bevel des Heeren, kon met menschenhanden nooit het verzoenende offer Gode worden toegewijd.

Alleen de vele, schaduwachtige offers, die elkaar vervingen. De bouwende, slachtende, offerende handen bleken machteloos. Even machteloos als het doode lam in den schotel van Pascha. Toch gaf dat Pascha reeds naast het offer de gedachte van den maaltijd die gehouden werd achter het teeken des bloeds dat aan de deurpost stond. Omdat het offer gebracht, en het bloed vergoten was.

Achter die deur, en onder het sacramenteel verband aan het bloed, kon gehouden worden de maaltijd der vertroosting en versterking, der gemeenschap met den verzoenden God, die Zijn Kerk verkiest en beveiligt, terwijl Zijn doodsoordeel gaat door de wereld.

De Paaschmaaltijd des Ouden Verbonds vond dus nooit anders plaats dan onder het teeken des doods, en als schuilend achter het altaar, onder de bescherming van het bloed.

Bovendien, het altaar teekent altijd distantie.

Het draagt het gebaar van den God-zoekenden mensch, die boven de vloek-aarde Zijn heiligheden opbouwt om den Hemelsche te zoeken en Hem van het aardsche toe te brengen wat Hem wèlbehaaglijk is. De offeraar moet altijd wachten en afwachten of de Hemel aanneemt.

Als Jezus met Zijn jongeren, Zijn groeiende Kerk, in de opperzaal het laatste Pascha viert, vervult hij zuiver en gaaf al het recht van zijn God.

Maar nu is het ook gedaan. Voor eeuwig!

Want nu zal Hijzelf als het ware Paaschlam worden geslacht.

God zal Zelf Zijn altaar bouwen, Zijn eigen offerlam bereiden, en eigen feestgenooten verzamelen.

Nu komt de werkelijkheid.

Want voor Jezus, den Middelaar, kon er geen bloed van eenig lam gestreken worden aan eenige post. En voor Hem was er geen deur, waar de doodsengel voorbij kon gaan.

Het lam kon Jezus' ziel niet troosten, want het kon zijn bloed niet tot een teeken geven om het oordeel te keeren. Vóór het sacrosanctum van de Paaschzaal te Jeruzalem hield de dood stil.

Hier was het bloed niet.

Hier moest dus het bloed geëischt.

En toch kon de dood de deur niet openen.

Toch was de Kerk daarbinnen veilig, omdat de Heiland er was.

Toch was er de rustige disch, gemeenschap met een verzoend Vader, die Zijn kinderen spijst en laaft ten eeuwigen leven.

De rijke tafel voor de genooten des Koninkrijks.

Juist na de afbraak van het altaar bleef daar de wondere tafel der Nieuw-Testamentische geneuchten.

Omdat deze Gastheer Hoogepriester was, die straks de deur ontsloot om zelf te gaan slachten en offeren.

Zijn eigen bloed. Zijn eigen leven.

Op Hem wachtte buiten de dood, omdat het altaar nu verbroken lag. En de disch toch was bereid.

En daarom was er en bleef er voor de verkoren Kerk, die vergaderd was en vergaderd werd en nog vergaderd wordt, de onbreekbare vastheid van het genadeverbond en het genadeverband in dat bloed.

Dit is het nieuwe Testament in Mijn bloed!

Het bloed van Jezus Christus Gods Zoon reinigt van alle zonden.

Doop uw hysopbundel in dat bloed.

Strijk het in geloofsgehoorzaamheid aan de deurposten van uw hart.

Want ons Pascha is voor ons geslacht, éénmaal, en voor eeuwig: Christus!

Jubilate! Zing uw Paaschhallel, gekochte Kerk!

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN

„Moet dat nu zóó?" (VII.)

Gevolg nu van de in de laatste jaren in ons gereformeerde samenleven door velen aangenomen houding is, dat we ál minder sámen leven. Die samenleving is door de polemiek niet verstoord; de polemiek heeft alleen maar de oogen er voor willen openen, dat ze al vóórdat de „polemiek" inzette, verstoord wás. De eenheid is door de polemiseerende pers-actie niet verbroken, doch als afwezig geconstateerd. En dit is de eerste stap, die noodig is, om weer een hecht aaneengesloten phalanx te kunnen gaan vormen.

Feitelijk ligt de bron van al onze narigheid — er is veel narigheid, die volstrekt overbodig kon zijn in een periode van onderlinge critiek ook naar binnen — hierin, dat de Gereformeerde Kerken in den laatsten tijd geen vasten koers meer volgen. De leiding is zoek. Maar velen zagen dat niet; vandaar, dat zij het applaus der dankbare liefde voor „leidende personen" niet wilden laten verstommen; het leek hun immers een regelmatig en straks wetmatig merkteeken van de gemeenschap der heiligen. Ze meenden, dat, wie het applaus voor leidende personen even onderbrak, om de aandacht te vragen voor de kwestie, of men niet soms zoowel voor een „ja"- als voor een „neen"-houding, zoowel voor een in déze als voor een in géne richting wijzend gebaar applaudisseerde, toch feitelijk op de gemeenschap storend inwerkte. „Hinc", voor een niet zoo'n klein deel, „illae lacrimae", vandaar die nárigheid.

Toch zal men het „om Zions wil niet zwijgen" (met zijn toekomst-geloof: „totdat") moeten blijven reserveeren voor nog wel wat meer dan een intreepreek. Zal de gemeenschap haar huis blijven bewonen, en kunnen versterken, dan dient te worden aangewezen, waar de zwakke plekken liggen van het gebouw.

Dat er een verlangen bij sommigen leeft, om toch daarover in de pers te zwijgen, is onmiskenbaar. Het heeft enkele kerkbodes al verleid tot een publiek verzoek, om de punten van verschil toch niet te noemen voor het volk: men maakte de menschen anders maar onrustig. Alsof men zóó de „stoere" calvinisten kweekt, en zóó den Geest der profetie in den oproep tot bediening van het ambt aller geloovigen dienstbaar wezen kon! Anderen roepen al maar luider om een intieme conferentie, alsof deze de panacée ware voor kwalen, die als reformatie- en ontwikkelingsblijken worden geprezen en aangeprezen in het openbaar.

Op welke punten van actueel belang zijn wij nu eigenlijk tot beslistheid gekomen? En als we beslist zijn (of — wat nog iets anders is — beslist hèbben) in den éénen kring, waar is dan de correspondeerende vastheid-van-gang in den anderen?

We hebben b.v. in den kerkelijken kring de kwestie-Geelkerken „opgelost"; maar waar bleef de doorwerking van de daarin genomen principiële beslissing op ander gebied? We hielden die doorwerking eerst tegen, door de eenzijdige vooropstelling der waarheid-als-een-koe, dat de terreinen „onderscheiden" zijn, met gelijktijdige verwaarloozing der andere waarheid-als-een-koe, dat ze niet gescheiden zijn. En vervolgens hebben we de erkenning van deze tweede waarheid zelfs zeer nadrukkelijk de facto tegengewerkt in een Calvinistenbond, die o.m. hierdoor verbaasde, dat hij publieke en zeer markante anti-Assensche, en pro-dit-en-datsche figuren vereenigde in een band, dien ik nimmer als „band der eenheid" zien kan; en de feiten hebben me in dezen met pijnlijke duidelijkheid gelijk gegeven. Niettemin gingen en gaan we door.

Ik sprak daar van „markante" figuren; maar er moet helaas wat aan toegevoegd worden. „Markant" waren de bedoelde figuren alleen voor degenen, die wat verder zagen dan de oppervlakte. O neen, men nam geen „markante" figuren, die den kruitdamp nog in de kleeren hadden, zóó, dat het volk hem op een afstand riekte. Dr Geelkerken b.v. zat niet in den Calvinistenbond. Maar er zaten anderen in, die in geschrifte het bonter gemaakt hadden dan hij, doch die voor het volk niet zoo in het oog hadden geloopen. Maar of men op die manier profeten en profetenzonen kweekt? En intusschen dankte het volk voor de trouw, in Assen betoond, en zou het even bewogen God hebben gedankt voor zulk een Calvinistenbond, indien niet vóór het reeds gevraagde dankgebed een later „doodend" genoemde critiek had geïnterrumpeerd met de vraag: verstaat gij ook, waarvoor gij dankt? Of: kunt gij den éénen keer danken voor de getrouwheid, die tot Genève zegt: wij bouwen niet met u mee de steenen monumenten voor Calvijn, en den anderen keer evenzeens danken voor de breedheid, die tot Parijs en misschien ook te Genève zegt: wij bouwen wél met u mee de monumenten-in-woorden voor Calvijn? Of: kunt gij den éénen keer de jeugd smeeken, toch vooral het openbaringsbegrip en de Schriftbeschouwing der ethischen te analyseeren en met een „mené-mené-tekel" van de hand te wijzen, en den volgenden keer hen voorgaan in het onhelder maken van tienmaal bedenkelijker Schrift-miskenning?

De zig-zag-lijn is in de laatste jaren kenmerkend geweest in de leiding; en als er niet opgetreden was met die „doodende (!) critiek", dan zouden de confessioneelen zoo ongeveer heel de gereformeerde leiding in den breederen voorlichtingsdienst gansch broederlijk naast zich gekregen hebben. Waarom ook niet? Zij — de confessioneelen — zijn de leiding kwijt; want hoedemakeriaansche leuzen op hun pakpapier afdrukkende, verspreiden ze in dat pakpapier ettelijke anti-hoedemakeriaansche en anti-kuyperiaansche schrifturen. En waarom zouden wij dan niet een anti-kuyperiaansche lading laten dekken door de oude getrouwe kuyperiaansche vlag? Neen, ik beschuldig niet van onoprechtheid; ik beweer alleen maar, dat de leiding zoek was.

En dat was ze waarlijk niet op dit punt alleen. Er valt nog wel wat meer te noemen.

K. S.

Over de „Algemeene Genade".

(Antwoord aan Dr O. Noordmans.)

VI.

We kwamen in ons voorgaande artikel tot de opmerking, dat in het meeningsverschil over de algemeene genade, behalve dan het begrip „schepping" (en in verband daarmee eveneens dat der „herschepping") óók de opvatting van de(n) zonde(val) actueele beteekenis heeft. En dankbaar grijpen we de gelegenheid aan, hierop te wijzen.

Want heel wat controversen, waarvoor de aandacht der geloovigen in den laatsten tijd gevraagd wordt, vinden tenslotte hierin hun scherpte, dat juist over zonde en zondeval door de meeste theologen totaal anders gedacht wordt, dan eenvoudige bijbellezers zich zelfs maar droomen. Ons theologisch spraakgebruik heeft zich wel heel ver verwijderd van dat van den eenvoudigen bijbellezer, en van hemzelf.

Hoevelen laten zich b.v. niet van de wijs brengen, als zij hedendaagsche schrijvers elk oogenblik hooren betoogen, dat men God als SCHEPPER toch zijn eere geven zal? O, denken ze dan, dat zijn goede klanken; en als ze dan wat van de evolutie gehoord hebben, verheugen ze zich met groote blijdschap, denkende: deze of die hedendaagsche schrijver, dat is er dus al weer één, die tegen Darwin, en tegen de leer van de evolutie de wapenen scherpt! En als ze dan écht onnoozel of traag in het critisch benaarstigen zijn — dat komt in de beste families voor — dan denken ze zoo heimelijk, of ook wel hardop: hoe is het mogelijk, dat menschen als K. S. en andere boosdoeners nog wat op zulke broeders aan te merken hebben?

Maar zulke menschen weten niet, dat heel die opmerkingenreeks over God, die als Schepper tot zijn eere komen moet, in veel gevallen niets anders beteekent, dan dat men in dien naam uitdrukken wil, dat de wereld van God afhankelijk is. In den aan God gegeven scheppersnaam wil men de wereld als van Hem afhankelijk qualificeeren. Maar uitdrukkelijk verklaart men dan tevens, dat met dien naam nog volstrekt niets gezegd is omtrent den oorsprong van de wereld; dat het bezorgen van dien naam (God als Schepper) nog in het minst niet iets zeggen kan of wil over de eerste periode der wereld; dat het begrip „scheppen" alleen maar geldóófswaarde heeft, en alleen aan het geldóóf den dienst doet, dien het noodig heeft: den dienst n.l. van een goede, passende terminologie voor het uitdrukken van de afhankelijkheid van „alle vleesch".

Met andere woorden: het gebruik van den naam „Schepper" wil bij zulke theologen of filosofen letterlijk niets te máken hebben met b.v. de wetenschap. Geloofskennis is geen wetenschapsznak, zeggen ze dan, en gaat daar buiten om. En zoo kunnen ze druk spreken over God als Schepper, die tot „zijn eer" móet komen, en tegelijk heel de wetenschappelijke